

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)*

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:

Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент;
Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецько
І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

ІРИНА БРЕЦКО

кандидат психологічних наук, доцент
завідувач кафедри психології
Мукачівський державний університет

ВАРГА ВІКТОРІЯ

кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри психології
Мукачівський державний університет

СИНЕВИЧ М.Ю.

здобувачка 5 курсу, групи П-5 з
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ОСОБИСТІСНА ЗРІЛІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА ЇЇ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Особистісна зрілість майбутніх психологів формується як у процесі навчання, так і через безперервне самовдосконалення протягом усього життя. У роботах Шевченко Н.Ф. [1], Титаренко Т.М. [2], Семиденка В.А., Антонової Н.О., Рибачук Л.І. [3] та ін. висвітлено, що професійне становлення психолога включає розвиток самосвідомості, життєвих домагань, навичок самовиховання, психологічної зрілості й компетентностей. Особливий акцент робиться на ролі самоосвіти та університетського етапу як фундаменту для подальшої фахової самореалізації.

Вознюк А.В.[4] наголошує, що формування професіонала в психології ґрунтується на інтеграції теоретичних знань і практичних навичок, які складають основу «професійної скарбниці» компетентного фахівця. Дідик Н.М. вважає, що особистісна зрілість є ключовим чинником професійного становлення психолога [5]. Забаровська С.М. [6] підкреслює важливість тренінгів психоемоційної компетентності для майбутніх психологів, а Каткова Т.А. і Прокоф'єва О.О. акцентують значення виробничої практики й емпіричного підходу для формування професійної зрілості.

Про цілісну систему різноманітних психологічних заходів, спрямованих на повномірний фаховий розвиток особистісної зрілості студентів-психологів пише Кучер О. В. наголошуючи про важливість кожного компоненту підготовки [7].

Особистісне становлення із знанням та застосуванням тренінгових навичок, безперечно, виступає потужним засобом розвитку і самовдосконалення, забезпечує толерантність у взаєминах з іншими та вміння гнучко і нестандартно долати агресивно-кризові або конфліктні ситуації.

Потопа К.Л., Каліщук С.М. [8] розкривають розроблену авторську психолого-педагогічну технологію розвитку насамперед ціннісно-рольової складової в складній психоструктурі функціонального професійного становлення й розвитку особистості майбутнього психолога.

У монографії здійснено потужний аналіз досліджуваної проблеми в широких розрізах і вимірах різних концепцій, насамперед аксіологічного підходу як врахування системи ціннісних пріоритетів людини до свого професійного і життєвого шляху [9; 10].

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

Серед актуальних проблем психології навчання, генетичної психології, медичної та соціальної психології, на думку Фалько Н.М., окремої уваги потребує спрямованість та зосередженість майбутніх практичних психологів на своє фахово-орієнтоване навчання та подальшу професійну діяльність. Як вважає дослідник, досягнути успіху можна лише в поєднанні теоретичних знань, методологічних компетентностей з безпосередніми емпіричними навичками в наданні психологічної допомоги, проведенні психодіагностичних досліджень тощо [11].

Важливим компонентом особистісної зрілості психолога постає емпатія, адже потреба у піклуванні, співчутті, турботі про інших людей є ледь не визначальною рисою цього гуманного і чітко вираженого просоціального фаху. Емпатія як співпереживання близькості з проблемами і психостанами іншої людини дозволяє глибше і тонше зрозуміти як внутрішній світ, так і доторкнутися ближче до суті психологічної проблеми і першопричини кризи, збою, перепаду поведінки тощо.

Для успішного набуття особистісної зрілості студентам - майбутнім психологам необхідно оволодіти теоретико-методологічними основами свого фаху (наприклад, добре знати різні концепції та теорії життєвого шляху людини тощо), щоб своєрідним чином «накласти» подібну матрицю на свою життєву історію та активність і побачити, що лише постійне суб'єктивне самовдосконалення є справжньою запорукою досягнення успіху як у навчанні, так і згодом у професії.

Особистісно зріла людина – це насамперед суб'єкт, який постійно і невпинно самовдосконалюється і самоактуалізується, тобто є спроможним до активного «саморуку» (за Г. Костюком), цілісного й багатогранного самоприйняття, прогресивного саморозвитку і плідної та поціновуваної людьми фахової самореалізації.

По суті, упродовж навчання в університеті студент набуває всіх компонентів професійного розвитку, усі щаблі професіоналізації та фахової соціалізації, зокрема адаптування, зростання, вдосконалення, інтегрування, становлення, часткову практичну реалізацію (практики, тренінги, науково-практичні семінари тощо), які будуть дуже корисними для його особистісного самоствердження у подальшій професійній діяльності.

Прагнення до перманентного різнобічного освітньо-фахового самовдосконалення – основа оптимізації особистісної зрілості студента-психолога.

Синтез об'єктивних і суб'єктивних детермінант зумовлює цей складний процес, тому дуже важливо опанувати систему цінностей майбутньої спеціальності, володіти навичками, які безпосередньо і тісно пов'язані з подальшою професійною діяльністю.

Відбувається загальне накопичення знань і умінь, а також повномірне якісне перетворення молодою людиною свого внутрішньо психологічного світу, що стимулює інтенсивне зростання як фахівця, що знайде свою творчу і результативну самореалізацію у такій складній професії як психологія.

Література:

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

1. Шевченко Н. Ф. Формування професійної свідомості практичних психологів у системі вищої освіти: дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2005.
2. Титаренко Т. М. Життєві домагання і професійне становлення особистості практичного психолога. *Практична психологія та соціальна робота*. 2003. Вип. 4. С. 21–27.
3. Антонова Н. О., Рибачук Л. І. Психологічна зрілість як основа готовності до професійної діяльності психолога. *Проблеми сучасної психології*. 2010. Вип. 7. С. 29–43.
4. Вознюк А. В. Особливості розвитку особистісної компетентності практичних психологів. Publishing House “Baltija Publishing”, 2021.
5. Дідик Н. М. Теоретичне обґрунтування моделі професійно значущих характеристик особистісної зрілості майбутніх психологів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. Вип. 2. С. 36–43.
6. Забаровська С. М. Програма тренінгу емоційної компетентності для практичних психологів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. Вип. 9. С. 47–59.
7. Кучер О. В. Система психологічних заходів щодо розвитку особистісної зрілості студентів-психологів. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 42 с.
8. Потопа К. Л., Каліщук С. М. Психолого-педагогічна технологія розвитку ціннісно-рольового компонента в структурі професійного становлення особистості майбутнього психолога: монографія. Запоріжжя. 2011. 280 с.
9. Лавріненко В. А. Емпіричне дослідження показників самоактуалізації студентів-психологів. *Психологія і особистість: наук. журнал. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. 2023. Вип. 1(23). С. 97–108.
10. Онуфрієва Л. А. Дослідження психологічних детермінант розвитку професійної самосвідомості та особистісної зрілості майбутніх фахівців соціономічних професій. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені ВО Сухомлинського*. 2013. Вип. 2. С. 227–233.
11. Фалько Н. М. Спрямованість на професійну діяльність майбутніх практичних психологів. *Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія*. 2007. Вип. 10(2). С. 131–133.

УДК 159.922:159.947.3(043.2)

ІРИНА БРЕЦКО

кандидат психологічних наук, доцент
завідувач кафедри психології
Мукачівський державний університет

ВАРГА ВІКТОРІЯ

кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри психології
Мукачівський державний університет

ТУРЗАЙ О.І.

здобувачка 5 курсу, групи П-5 з
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Проблема саморегуляції поведінки особистості настільки тісно пов'язана з найрізноманітнішими проблемами психологічної науки, що її успішний розвиток багато в чому визначається осмисленням загальнотеоретичних і методологічних проблем психології, а також проблеми загальної, соціальної, педагогічної та вікової психології, проблеми самосвідомості та пізнання людьми один одного, проблеми педагогічної діяльності, спілкування, мотивації та соціальної регуляції поведінки.

Значний внесок у розробку проблеми саморегуляції зробили дослідники, які вивчали індивідуальні прояви саморегуляції в різних видах діяльності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>